

Hutbe

20.11.2009

İslam'da ticaret ahlakı

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمْ بَيْنَكُمْ بِالْبَاطِلِ إِلَّا أَنْ تَكُونَ تِجَارَةً عَنْ تَرَاضٍ مِنْكُمْ وَلَا تَقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُمْ رَحِيمًا

Bismillahirrahmanirrahim

[Rahman ve rahim Allah'ın adıyla]

“Ey iman edenler! Mallarınızı aranızda batıl (haksız) yollarla yemeyin. Ancak karşılıklı rıza ile yapılan ticaretle olursa başka. Kendinizi helak etmeyin. Şüphesiz Allah size karşı çok merhametlidir.”

[Nisa suresi, ayet 29]

Muhterem müminler!

Dünya hayatında Allah'a kulluk ve imtihan için bulunduğumuzu unutmadan, kendimizin ve ailemizin geçimini sağlayabilmek için çalışıp gayret etmemiz gerekmektedir. Bir Müslüman için, kendisinin ve ailesinin geçimini helal yollardan kazanmak en önemli hususlardan birisidir. Allah-ü Teala bizler için birçok helal kazanç yolları sunmuş ve bizleri çeşitli meslek kabiliyetleri ile donatmıştır. Ticaret de, helal kazanç yollarının en başta gelenlerinden biridir. Yüce Allah kitabımız Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyuruyor: **“Ey iman edenler! Mallarınızı aranızda batıl (haksız) yollarla yemeyin. Ancak karşılıklı rıza ile yapılan ticaretle olursa başka. Kendinizi helak etmeyin. Şüphesiz Allah size karşı çok merhametlidir.”** [1]

Değerli Müslümanlar!

Yüce dinimiz, ticaretle ilgili, insanları sıkıntıya sokacak dar çerçeveler çizmek yerine genel ilkeler ve ahlaki kurallar koymuştur. Bu ilkelere uymak bizleri bu dünyada ve ahirette mutlu kılacak ve kazancımıza bereket katacaktır. Her şeyden önce ticaretimiz, Allah ve Resulünün ve onların koymuş olduğu değerlerin önüne geçmemelidir. Kur'an-ı Kerim'de, ticaretin Allah ve Resulünden daha fazla önemsenmesinin, felakete sürükleyen bir durum olduğu vurgulanmaktadır. [2] Bir ayet-i kerimede ise; **“Öyle kişiler ki, hiçbir ticaret ve hiçbir alışveriş onları Allah'ı anmaktan, namazı dosdoğru kılmaktan ve zekâtı vermekten alıkoymaz”** [3] buyrulur bu kişiler övülmüştür.

Değerli Mü'minler!

Tarafların birbirlerini aldatmamaları, satılan malın kusurunun gizlenmemesi, ölçü ve tartıda hile yapılmaması, verilen söze riayet edilmesi, ödemede karşı tarafa kolaylık gösterilmesi, borcunu ödemede borçlunun ihmalkâr davranmaması, malını satmak için sıkça yemine başvurulmaması dinimizin ticaretle ilgili koymuş olduğu ahlaki kurallardandır. Bu hususlarla ilgili bazı ayet-i kerimelerde şöyle buyrulmaktadır; **“Ölçtüğünüzde ölçmeyi tam**

Hutbe

yapın, doğru terazi ile tartın. Bu, daha hayırlı ve sonuç bakımından daha güzeldir.” [4] “Ölçüde ve tartıda hile yapanların vay haline! Onlar insanlardan (bir şey) aldıkları zaman tam ölçerler. Fakat kendileri onlara bir şey ölçüp yahut tartıp verdikleri zaman ise eksik ölçüp tartarlar. Onlar, alemlerin Rabbinin huzurunda (hesap vermek üzere) büyük bir gün için diriltileceklerini sanmazlar mı?” [5] “Onlar ki, emanetlerine ve verdikleri sözlere riayet ederler” [6] “Verdiğiniz sözü yerine getirin. Çünkü verilen söz sorumluluktur.” [7] Peygamber efendimiz de (s.a.v.) şöyle buyuruyor: “Kusurunu söylemeden bir malı satan kimse, daima Allah’ın gazabı altındadır ve melekler o adamın Allah’ın rahmetinden uzak kalmasını isterler.” [8] “Alışverişte çok yemin etmekten sakının. Çünkü yemin malı sattırırsa da bereketini kaçıır.” [9] “Satarken, satın alırken, alacağını isterken kolaylık gösteren kimseye Allah rahmetini ihsan etsin” [10] Bu hadisleri göz önünde bulundurduğumuzda, yapmayacağımız bir sözü vermemeli, verdiğimiz bir sözü de mutlaka yerine getirmeliyiz, zira kaybettığımız para, makam ve şöhreti tekrar elde edilebilir, ancak kaybettığımız güveni tekrar zor kazanabiliriz.

Değerli Müslümanlar!

Sosyal bir varlık olarak hepimiz az ya da çok bir şekilde ticaret hayatı içerisinde bulunuyoruz. Ticaretle kazancını temin eden kardeşlerimiz var. Bizlerin görevi işimizde, ticaretimizde, her türlü söz, fiil ve davranışlarımızda Müslüman olduğumuzu unutmadan, dinimizin ön görmüş olduğu ahlaki kurallar çerçevesinde hareket etmektir. Müslüman kimliğimizle içinde yaşadığımız toplumda olumlu imaj bırakmanın gayreti içinde olalım. Bu ilkelerin bizi iki cihanda da mutlu, ailemizi ve yuvalarımızı huzurlu edeceğini bilelim. Özellikle bir Müslüman olarak, her konuda doğru davranışlar sergileyerek herkese örnek olmamız gerektiğini unutmayalım.

Hutbemi bir hadis-i şerif mealiyle bitirmek istiyorum; **“Güvenilir ticaret ehli ahirette peygamberler, sıddıklar ve şehitlerle beraber olacaktır.”** [11]

[1] Nisa 4/29

[2] Tevbe 9/24

[3] Nur 24/37

[4] İsra 17/35

[5] Muttaffifin 83/1-6

[6] Müminun 23/8

[7] İsra 17/34

[8] İbn-i Mace, Büyü 45

[9] İbn-i Mace, Büyü 30

[10] Buhari, Büyü 16

[11] Tirmizi, Büyü